

DODATEK

**Obecnie dostępne
programy wsparcia
i działania na rzecz
ograniczania problemu
ubóstwa energetycznego**

I Wsparcie inwestycyjne:

- **Program „Czyste powietrze”** – program rządowy, realizowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska (<https://czystepowietrze.gov.pl/>):
 - program dotacyjny na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację domu: do 30, 37 lub 69 tys. zł (w zależności od dochodów), przeznaczony dla właścicieli i współwłaścicieli domów jednorodzinnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą. Wnioski składa się internetowo lub w oddziale WFOŚiGW.
 - **Program „Stop Smog”**, do którego zgłaszają się gminy położone na obszarze, gdzie obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa. Zakłada włączenie środków gminy (ok 30%) i częściowo (ok 70%) z programu „Czyste Powietrze” na likwidację lub wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz termomodernizację w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych osób najmniej zamożnych. Średni koszt realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego w jednym budynku, a w przypadku budynku o dwóch lokalach – w jednym lokalu, nie może przekroczyć 53 000 zł.
- **Projekt Doradztwo energetyczne** (www.doradztwo-energetyczne.gov.pl) - Projekt organizujący pracę doradców energetycznych (szkolenia, audyty, doradztwo), realizowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz partnerów w 16 regionach na terenie całego kraju.
- **Fundusz Termomodernizacji i Remontów** (www.bgk.pl/programy-i-fundusze/fundusze/fundusz-termomodernizacji-i-remontow-ftir/) - o przyznanie premii termomodernizacyjnej ubiegać się może właściciel lub zarządca niemal każdego budynku (domy jednorodzinne, wielorodzinne, budynki użyteczności publicznej, etc.). Jej wysokość wynosi 20% wykorzystanej kwoty kredytu zaciągniętego na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, jednak nie więcej niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego. Warunkiem koniecznym korzystania z tego instrumentu jest zaciągnięcie zobowiązania kredytowego, co możliwe jest wyłącznie w przypadku podmiotów posiadających zdolność kredytową.
- **Działania Fundacji Habitat for Humanity** (<https://habitat.pl/>), która prowadzi rozbudowany program termomodernizacji budynków zamieszkałych przez gospodarstwa ubogie i wykluczone społecznie (w tym ubogie energetycznie), które miałyby trudność z samodzielnym przeprowadzeniem takiej inwestycji. Remonty te prowadzone są przy

udziale samych beneficjentów, a także wolontariuszy i darczyńców. Fundacja jest finansowana z datków charytatywnych. Oprócz technicznej interwencji podmiot ten prowadzi działania edukacyjne w zakresie efektywnego wykorzystania energii, a także działania animacyjno-integracyjne dla społeczności lokalnych.

- **Program „Ciepłe Mieszkanie”** (projekt, start w 1. kwartale 2022 r. - program dotyczący likwidacji niskiej emisji wspierającej wzrost efektywności energetycznej lokali w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, ale skierowany będzie do odbiorców indywidualnych. Program dofinansujący wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe w budynkach wielorodzinnych realizowany będzie w latach 2022-2026, przy czym zobowiązania podejmowane będą do 31.12.2023 r. Beneficjentami programu będą gminy, które następnie będą ogłaszać nabory na swoim terenie.
- **Program „Moje ciepło”** (projekt, start w 2022 r.), realizowany przez NFOŚiGW, w jego ramach będzie można uzyskać dofinansowanie do zakupu i montażu pomp ciepła w nowych domach jednorodzinnych. Poziom dofinansowania ma wynieść do 30% kosztów kwalifikowanych inwestycji (lub 45% dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny), czyli do 21 000 zł w przypadku gruntowych pomp ciepła, do 7 000 zł w przypadku pomp powietrze-powietrze i powietrze-woda.
- **Program „Mój Prąd 4.0”** - dofinansowanie dla osób fizycznych na domowe mikroinstalacje fotowoltaiczne (PV) oraz na magazyny energii i ciepła, które zwiększają autokonsumpcję energii elektrycznej wytworzonej z własnych paneli PV. Maksymalne dofinansowanie na mikroinstalacje wraz z magazynami energii może sięgnąć nawet ponad 20 000 zł.

I Wsparcie finansowe:

Dla odbiorców indywidualnych:

- Do początku 2022 r. działał **dodatek energetyczny**, którego zadaniem było rekompensowanie rachunków za prąd. Był formą finansowego wsparcia dla odbiorców wrażliwych, jego przyznanie było uzależnione od przyznania dodatku mieszkaniowego. Do uzyskania dodatku mieszkaniowego niezbędne było spełnianie kryterium dochodu i powierzchni. Wysokość dodatków w zależności od wielkości gospodarstwa domowego wynosi w 2022 od 12,09 zł do 20,15 zł na miesiąc. Obecnie, dodatek energetyczny został zastąpiony przez **dodatek ośłonowy** - element tarczy antyinflacyjnej, jednak jest to forma tymczasowa.

- **Ulga Termomodernizacyjna** - odliczenie od podstawy obliczenia podatku wydatków na materiały budowlane, urządzenia i usługi, związane z realizacją termomodernizacji w jednorodziowym budynku mieszkalnym. Ulga do 53 tys. zł na podatnika niezależnie od liczby posiadanych nieruchomości. Ulgę można łączyć, np. z dotacją z programu „Czyste Powietrze”.
- **Ryczałt na opał przyznawany przez samorządy w oparciu o ustawę o dodatkach mieszkaniowych.** Przysługuje on gospodarstwu spełniającym warunki otrzymania dodatku mieszkaniowego, które nie posiadają centralnego ogrzewania, ciepłej wody lub gazu przewodowego z zewnętrznego źródła. Stanowi on część dodatku mieszkaniowego.
- **Zasiłki celowe przyznawane przez pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej** (na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 39.2 posiada zapis o możliwości przyznania takiego zasiłku na pokrycie kosztów opału, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu).

Dla sektora publicznego i przedsiębiorstw:

- **PUSZCZYK Niskoemisyjne budynki użyteczności publicznej** - program dla budynków użyteczności publicznej i budynków zamieszkania zbiorowego, wspierający inwestycje polegające na budowie nowych budynków, dokończeniu rozpoczętej wcześniej budowy czy wykonywaniu ich odbudowy, rozbudowy lub nadbudowy.
- **Energia Plus** - pożyczki i dotacje dla przedsiębiorstw na zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na modernizację lub rozbudowę sieci ciepłowniczych, przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej i poprawie jakości powietrza.

I Edukacja:

- materiały edukacyjne w ramach „Akademii Czystego Powietrza”: <https://czystepowietrze.gov.pl/akademia-czystego-powietrza/>.
- **Projekt Assist** (<http://www.assist2gether.eu/pol-risultati>) - w ramach projektu ASSIST powstał formularz, który po wprowadzeniu informacji (rodzaj oświetlenia, sprzętu AGD itp.), wskazuje obszary, które należałoby poprawić, aby zmniejszyć wydatki na energię oraz zwiększyć efektywność energetyczną budynku czy mieszkania.
- **Projekt STEP Solutions to Tackle Energy Poverty** (<https://www.stepenergy.eu/pl/>) - główne działania STEP to szkolenia online

i offline dla doradców konsumenckich i innych instytucji mających bezpośredni kontakt z indywidualnym konsumentem, bezpośrednio poradnictwo w schemacie: proste poradnictwo oraz wsparcie bardziej wyspecjalizowanych doradców, spotkania z konsumentami wrażliwymi, warsztaty, działania na rzecz zmian w przepisach i procedurach chroniących indywidualnego konsumenta na rynku energii.

I Inne elementy wsparcia:

- **Partnerska Inicjatywa Miast** – wspiera miasta poprzez wymianę wiedzy, dzięki utworzonym sieciom tematycznym. Uczestnicy wspólnie określają główne problemy i cele, na których chcą skupić swoją współpracę, aby w rezultacie wypracować ścieżkę dojścia do rozwiązania określonego problemu, przed którym stoi ich miasto (<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/partnerska-inicjatywa-miast>).
- **Wytyczne służące przygotowaniu bazy osób dotkniętych ubóstwem energetycznym:** <https://powietrze.malopolska.pl/program-ochrony-powietrza/wytyczne-ubostwo-energetyczne/>.
- **„LeadAIR – przewodnik dla samorządów. Jak finansować działania na rzecz poprawy jakości powietrza i realizacji celów klimatyczno-energetycznych?”** – zestawienie instrumentów wsparcia transformacji energetycznej oraz działań proklimatycznych, przygotowane przez Forum Energii: <https://powietrze.malopolska.pl/program-ochrony-powietrza/wytyczne-ubostwo-energetyczne/>.
- **„Informator dla pracowników pomocy społecznej”** https://www.pine.org.pl/wp-content/uploads/pdf/ubostwo_energ_inf_ps.pdf.